

NOV GROB

ANTON SKALA

Včeraj popoldne je po dolgo-
trajni bolezni preminil na svoje-
mu domu Anton Skala, star 65
let, stanujoč na 1259 E. 61 St.
Doma je bil iz vasi Podzemelj pri
Črnomlju, odkoder je prišel v
Ameriko pred 46 leti. Mnogo let
je delal kot "molder" v Nickel
Plate Foundry, tekmo vojne-
ga časa pa kot mašinist pri War-
ner & Swasey Co. Bil je član Be-
lokranskga kluba in podr. št. 5
SMZ.

Tukaj zapušča soprogo Anno,
rojeno Novak, dve hčeri Mrs.
Ann Beckert in Mrs. Amelia Si-
monic, vnuka Allan, brata Johna
v Geneva, O., in dva brata Mar-
tina in Franka v Gary, Ind., v
Argentini brata Donald in v
stari domovini sestro Julijo Ber-
kovec in dva brata. Pogreb se vr-
ši v četrtek zjutraj ob 9. uri iz
Zakrjškovega pogrebne-
ga voda v cerkev sv. Vida ob 9.30
uri ter nato na pokopališče Cal-
vary. Truplo bo položeno na mrt-
vaški oder nocoj ob sedmih.

V zadnje slovo

Članstvo Belokranjskega klu-
ba je prošlo, da pride v sredo
zvečer ob osmih v Zakrjškov
pogrebni zavod, da izkaže zadnje
čast umrlemu članu Antonu Skala,
ter da se po možnosti udeležijo
pogreba v četrtek zjutraj.

Bevan ne verjame v Ameriko

JARROW, Anglija, 17. marca—
Laboristični poslanec Ansurin
Bevan, ki je bil v bivši vladi Cle-
menta Attleja tudi minister, in
ki je ob priliki zadnjih parla-
mentarnih debat ostro nastopil
zoper oborožitev in proračunske
postavke za orožje, je podal gle-
de Zedinjenih držav in vloge Ze-
dinjenih držav v svetu tole iz-
javo:

Ameriška gospodarska politi-
ka dela zapadni Evropi več škod-
de kot bi jo mogel povzročiti
Stalin. Zapadna Evropa dela
usodno zmoto, ko dovoljuje, da
gre intelektualno in moralno
vodstvo sveta v roke Zedinjenih
držav.

Ne morem verjeti, da bi imel
ameriški narod skušnjo, živ-
ljenjsko modrost in samozataje-
vanje, kar vse je potrebno tiste-
mu, ki naj v današnjih časih vo-
di svet.

Zedinjene države so se zaplet-
le v strahoviti oborožitveni pro-
gram, kakršnega svet še ni videl
in Bevan ne more videti v tem
oboroževanju nobenega smisla.

ČAKAJO, DA SE ODPRO VRATA

BONN, Nemčija, 17. marca—
Semkaj je prispela komisija
Združenih narodov, ki naj pre-
išče, ali so možne svobodne in
splošne volitve tako v vzhodni,
kako v zapadni Nemčiji.

Komisija čaka, da bo dobila
odgovor od vzhodno nemške vla-
de ali sme iti v vzhodno Nemčijo
in vršiti potrebne preiskave ali
ne. Vzhodna Nemčija še ni od-
govorila. Dosedanje njeno stali-
šče, namreč, da bi prestop
vzhodno nemške meje od strani
te komisije značil le kršitev prave
suverene države.

Kuga razsaja na Kitajskem? Obtožbe pekinškega radija

HONG KONG, 17. marca—Pekinški radio je obdolžil
ameriško letalstvo, da je izvršilo polete nad predmestji
mesta Tsingtao v osrednji Kitajski in da je odvrglo veli-
ko količino zastrupljenega mrčesa.

Gre za prvi slučaj, da dolži ko-
munistična propaganda Ameri-
kance, da zastrupljajo ne samo
severne Koreje in sosednje
Mandžurije, ampak tudi kitaj-
sko celino.

Zavezniške oblasti so tudi te
obdolžitve označile kot enostav-
no laž.

Pekinški radio je trdil, da so
prebivalci območja Tsingtao opa-
zili veliko število muh, komarjev,
mravelj, pajkov in raznega mr-
česa, kar vse je moralo biti odv-
rženo le iz letal, ker sicer tako
številnega mrčesa v tej pokrajini
preje ni bilo.

Kaj nameravajo komunisti?

WASHINGTON, 17. marca—
Ameriško vojaško poveljstvo iz-
javlja, da na podlagi došlih opa-
ročil ni mogoče ugotoviti kakšne
vojaške namene imajo na Koreji
kitajci in severno Korejci. Goto-
vo je dvoje: Komunisti zavlaču-
jejo pogajanja o premirju, na
drugi strani so se pripravili tako
za ofenzivo, kakor tudi defenzivo.
V zadržanju Moskve vidijo ti
krogi namero, da Moskva želi, da
se pogajanja o premirju zavle-
čejo čim bolj.

Vojaški strokovnjaki, ki so bi-
li na licu mesta na Koreji in pre-
gledali položaj, so soglasni s
obrambenim taktikom Lovettom,
da bi pomenila kaka nova komu-
nistična spomladanska ofenziva
le polom za komuniste. Žrtvovali
bi material in moštvo, ne da bi
dosegli pomembnega uspeha.

Na zavezniški strani je pri-
pravljeno vse, da se odbije more-
bitna ofenziva. Je zadosti topni-
štva in drugega orožja, zadosti
municije, moštva in zalog.

Vojaški zavezniški poveljniki
da so izjavili, da si želijo komu-
nističnega napada, ki da bo kon-
čal s popolnim polomom.

Razstava ročnih del

Razstava ročnih del, najnovej-
še mode za neveste in demon-
stracija najbolj modernih ku-
ninjskih predmetov, ki se vrši
prihodnjo soboto in nedeljo v
Slov. nar. domu na St. Clair
Ave., bo v resnici nekaj posebn-
nega. Tako lepo urejenega pro-
grama ni imelo občinstvo veliko-
krat priliko videti. Poleg razsta-
ve bo podan tudi izbran pevski
program v nedeljo popoldne ob
treh in zvečer ob osmih.

Za naše dobre kuharice bo pa
nekaj posebnega v soboto, ko se
vrši kontest katera bo spekla
najboljšo potico. Vsaka, ki zna
speči potico, se lahko udeleži
kontesta, le da prinese potico do
petih popoldne v Slov. nar. dom.
kjer bodo navzoče večše kuhari-
ce iz mesta, da presodijo najbolj-
šo potico. Te presojevalke okus-
nih potic so iste kot nastopajo
pri letni trgovski razstavi (Food
Show) v mestnem avditoriju.

Ona, katere potica bo izbrana za
najboljšo, bo kronana za "kralji-
co potic" in bo deležna nagrade
v vsoti \$25.

Ves program ima v oskrbi
glavna predsednica SZZ Mrs. Al-
bina Novak. Pričetek razstave ob
1. uri popoldne v soboto in ne-
deljo ter se nadaljuje do polno-
či. Cenjeno občinstvo je splošno
vabljenjo na posej.

Kužne bolezni med živalmi in živino

ITHACA, N. Y., 17. marca—
Kužne bolezni, ki razsajajo med
živino, so razširjene od Kanade
doli do Mehškega zaliva. Bole-
zen je uničila v krajih, kjer raz-
saja, 10% goveje živine, 25% te-
let, četrtina telet še nerojenih pa
je propadla.

Znanstveniki trdijo, da se je
ta bolezen pojavila najprvo v
Rusiji. Tudi v Palestini je ter-
jala za sebe velike izgube med
kmeti. Bolezen se je prenesla na
ljudi in je bilo zaznamovati tudi
smrtne slučaje.

Strokovnjaki trdijo, da ta kuž-
na živalska bolezen ni ljudem
nevarna. V Rusiji se je ta bole-
zen pojavila leta 1935, v Ameriki
pa 1944. Da je ni bilo mogoče
pregnati in se zoper njo uspešno
boriti, je bil vzrok v tem, ker
niso postavili pravilne diagnoze
za katere bacile v resnici gre.
Sedaj so odkrili na univerzi Cor-
nell sredstva za cepljenje in trdi-
jo, da se bo potom cepljenja ži-
vina rešila te nadloge.

Televizija prenaša operacije

PHILADELPHIA, 17. marca—
Prvič se je zgodilo, da je tele-
vizija prenašala operacijo iz bol-
nice za splošno občinstvo. Šlo
je za operacijo v bolnici Penn-
sylvanija, kirurg, ki je operiral
je bil zdravnik Ravdin. Televizi-
ja je prenašala vse potankosti
operacije, posege zdravnika in
poslugo bolniških strežnic in raz-
govore.

Operiran je bil bolnik, ki je
imel rano na želodcu. Ravdin mu
je izrezal 85% želodca in je tele-
vizija prinesla njegovo izjavo, da
bo operirani lahko šel iz bolnice
v 10. dneh, da pa Ravdin ni bil
sto odstotno siguran, ali gre le
za rano ali pa ni morda rak v
želodcu.

Televizija ni prenašala obraza
bolnika in njegovega telesa v
celoti, ker je bilo zamegljeno po
okrog stoječih strežnicah in po
zdravniku. Prenosi te vrste bodo
prenašani iz bolnic v Pennsylvan-
iji tedensko. Do sedaj je bilo ne-
kaj podobnih prenosov, ki pa so
bili namenjeni le ožjemu krogu
in ne občinstvu na splošno.

Vile rojenice

Pri družini Mr. in Mrs. Emil
Benčar, 934 E. 225 St., so se
zglasile vile rojenice in pustile
v spomin krepkega sinčka. Ma-
ti, ki je hči družine Mr. in Mrs.
Lawrence Bandi, in dete se do-
bro počutita v Huron Rd. bolniš-
nici. Srečni oče je sin Mr. in Mrs.
Štefan Benčar, ki sta postala
sedaj deseti stari oče in stara
mama.

ALI SO BILI STARŠI BOLJŠI—ALI JE MLADINA SLABŠA

O moralni višini današnje
ameriške mladine prinaša-
mo naslednje ugotovitve
strokovnjakov:

Leta 1916 je ravnateljica
kolegija povprašala 325 go-
jenk—šudentk, ali so še
spolno nedotaknjene ali ne.
Pri vseh 325 študentkah je
ravnateljica ugotovila, da so
bile device.

Danes ugotavlja psihija-
trist Farenham: Okrog 48%
mladine stare 15 let ali sta-
rejše se uada spolni razu-
zdanosti, ko se sestaja.

Professor Adams iz Penn-
sylvanskega kolegija trdi,
da je 80% med dva in pol
milijona študentov in štu-
dentk starih 18 let ali sta-
rejših že spolno izrabljenih.

Professor Smith iz Salema
pa trdi: V vsaki dobi je ne-
kaj mladih žensk pilo liker-
je in vrglo od sebe svojo
čast. Toda svet se ni poznal
tolike armade pijank, ka-
diik, razuzdank kot jih vidi-
mo danes na naših cestah in
v študentskih kampusih.

Tatvina v Reno se odkriva

RENO, Nevada, 17. marca—
Dne 29. februarja 1952 je bil na
svojem domu okraden L. V.
Redfield. Šlo je za eno največjih
tatvin novjše ameriške krimi-
nalne zgodovine. Redfield je bil
okraden za gotovino, vrednostne
papirje, zavarovalne police, zlat-
nino in bisere. Več osumljen-
cev je že pod ključem, najnovejša
šesta po vrsti kot soudeležena
na tej tatvini je Mrs. Marie
Jeanne Michaud. Pri aretaciji so
našli pri njej \$50,000 in 28 dra-
guljev.

Mrs. Michaud je posečala hišo
Redfielda, je izdala kot svoj po-
klislikarstvo in pisanje pove-
sti in ji je Redfield popolnoma
zaupal.

"Michaud je zadnja, o kateri
bi mogel slutiti, da gre za tati-
co. Zaupal bi ji bil vse," je iz-
javil Redfield, ko je zvedel za
novico o njeni aretaciji.

KATOLIŠKE SOLE IN PODPORE

MADISON, Wis., 17. marca—
Šolsko nadzorstvo je ukinilo dr-
žavno finančno podporo 14 šol-
am, na katerih so poučevale ka-
toliške nune. Ukinitev podpore
utemeljuje šolski nadzornik s kr-
šitvijo državnega zakona, ker je
šlo na teh šolah za pouk in učitel-
je na verski podlagi, šole pa
da so pod nadzorstvom rimoka-
toliške cerkve.

Pri tem pa ne gre samo za uki-
nitev podpore kot take, čeprav
ta podpora visoko obremenjuje
krajevne proračune. Odprto je
ostalo vprašanje ali take šole la-
hko nalagajo posebne davke za
družine tistih, katerih otroci po-
sejajo te šole.

Prometne nezgode

Včeraj zjutraj se je pripetila
prometna nezgoda zapadno od
E. 9 St. in Memorial Shoreway
(bulevarja), ki je povzročila
večjo škodo na petih avtih. K
sreči ni bil nihče med potniki v
prizadetih avtih poškodovan.

Krožek št. 2 Prog. Slov.

Clanice krožka št. 2 Progresiv-
nih Slovencev so vabljenje, da pri-
dejo jutri zvečer ob osmih na
redno mesečno sejo, ki se vrši
v navadnih prostorih Slov. nar.
doma na St. Clair Ave.

53,000,000 Amerikancev je plačalo \$61,000,000,000 v 64 uradih

VČERAJSNJEGA DNE JE BILO KONČANO PLAČEVANJE TAKS

Murray bo odgovoril v četrtek

WASHINGTON, 17. marca—
Predsednik unije C.I.O. Philip
Murray je odgovoril uradu za
stabilizacijo mezd, da bo unija
odgovorila do tega četrтка ali se
stavka v industriji jekla, ki je
določena za nedeljo, če ne pride
do sporazuma, odloži do 8. aprila
ali ne. Izvršilni odbor C.I.O. se
bo sestel v četrtek in bo dal od-
govor.

Zastopniki urada za stabiliza-
cijo mezd in cen so izrazili po-
novno svoje prepričanje, da bo
prišlo do mirne izravnave mezd-
nega spora.

Glavne jeklarne so začele s
pripravami, da se ukrene potreb-
no, če pride do stavke. Predvsem
glede ugasnitve peči, ki bi se, če
bi bil odgovor unije C.I.O. nega-
tiven, začele ugaševati že s čet-
rtkom.

Urad za stabilizacijo mezd ima
trajna sedanja. Priporočila na
obe strani bodo gotova do čet-
rtka. Ta priporočila za nobeno
od spornih strank ne bodo ob-
vezna, vendar le baza za skupna
pogajanja.

VEČ JEKLA V RUSIJI

MOŠKVA, 17. marca—Mo-
skovski tisk je začel s propa-
gando naslovljeno na delavce v
jeklarnah, da dosežejo v tem le-
tu višji cilj v produkciji jekla.
Tisk pozivlja delavce, naj pove-
ča tudi produkcijo v industriji
železa, mangana in drugega ma-
teriala, ki je potreben v industri-
ji jekla. Tisk imenuje jeklo kot
glavni faktor v ruskem gospodar-
stvu in v ruski obrambi.

Rusija je po produkciji jekla
na drugem mestu in sledi Ame-
riki pred Anglijo ali katero dru-
go državo.

Truman naj se izjavi

KEY WEST, Florida, 17. marca—
Predsednik demokratske
stranke Frank E. McKinney je
obiskal predsednika Trumana.

To je bil prvi sestanek obeh
političnih prvakov po primarnih
volitvah v New Hampshire. Oba
politika sta premotrila položaj,
ki je nastal po teh volitvah, zla-
sti za demokratsko stranko, ker
je senator Estes Kefauver potis-
nil v ozadje predsednika Tru-
mana. McKinney dolži demokra-
te v New Hampshire, da niso
držali strankine discipline. Mc-
Kinney tudi vztraja na tem, da
se Truman izjavi, ali bo kandi-
diral ali ne. Zadnji sestanek med
McKinneyem in Trumanom je
bil 7. marca v Washingtonu.

Iz okolice Trumana se dozna-
va, da bo Truman povedal svojo
odločitev dne 29. marca v Wash-
ingtonu, kjer bo govoril na zbo-
rovanju demokratske stranke.

"SVET" ZA SKANDINAVIJO

COPENHAGEN, 17. marca—
Med zunanjimi ministri Danske,
Svedske in Norveške so se iz-
menjale note, da se ustanovi
skupni "Vseskandinavski Svet,"
ki naj bi se posvetoval in pripo-
ročal rešitve v zadevah, ki so
skupne tem trem državam.

Značilnost za plačevanje dav-
kov za lansko leto je bila v tem,
da so se morali tako privatniki,
kakor tudi gospodarske družbe
poslužiti posojil, da so lahko pla-
čali davke. Tudi družbe so v tem
letu povečale jemanje posojil v
namenu, da lahko plačajo davke.
Vendar sorazmerno veliko manj
kot pa so to morali storiti pri-
vatniki, ki so iskali in jemali ta-
koimenovana osebna posojila.

Koliko je bilo teh posojil, o
tem grede cenitve narazen. Eni
trdijo, da je število tistih, ki so
morali vzeti taka posojila, po-
rastlo za 10 do 15%.

Zopet imamo opraviti z dru-
gim mnenjem, mnenjem bančne-
ga strokovnjaka, ki trdi, da se
posojila v namenu, da se plačajo
z njimi davki, bila to leto večja.
kakor v zadnjih petih letih poso-
jila vzeta skupaj.

Nekatera podjetja so izkazala,
da so davčna posojila zrastle kar
za 100%.

Večina davkoplačevalcev, ki so
je morala zateči k posojilom ni
računala točno s številkami koli-
ko so davki povišani in koliko
bodo lastni dohodki.

Večina privatnikov, ki so iska-
li posojila, je imela letnih dohod-
kov \$3,000 do 6,000. Zaprošena
posojila pa so se vrtila od \$50 do
\$150.

Na splošno se je število poso-
jilomajmalcev podvojilo, če ne po-
trojilo. Dejstvo je tudi, da take-
ga navala na banke in denarne
zavode za posojila v zadnjih le-
tih ne pomni.

Policija išče mladoletne osumljence

Policija je včeraj šla na lov
za mladoletne nepridiprave, ki
so vdrl v stanovanje Patricia
McGratha na 1060 Elliott Ave.,
kjer so povzročili veliko škodo
in odnesli okrog \$200 v gotovini
in nekaj zlatnine. Stanovanje
McGratha, ki je lastnik neke čis-
tilne firme, je bilo vse razmet-
ano, svetilke in vaze so bile raz-
bite, slike snete s sten in aparat
za umivanje posode je bil ves na
kosi, ker so bržkone iskali skri-
ti denar.

Pozdravi

Pozdrave iz Fort Lauderdale,
Fla., kjer se nahajajo na odhodu,
pošiljajo: Mr. in Mrs. Mack Pe-
ters, Mrs. Frank Race ml., Mr.
in Mrs. Joseph Demshar, Mrs. J.
Drenik, Mrs. John Perrotti, Mr.
Joseph Kunčič, Mrs. Frank Fin-
kel, John in Tončka Simčič, Tony
Konchan ter Mr. in Mrs. Thos.
Legat. Pišejo, da so bili v čehoslovaškem domu v Miami, kjer
so se dobro zabavali.

V bolnišnici

V Cleveland Clinic bolnišnici
je bil včeraj zjutraj odpeljan Ely
Klisurič, stanujoč na 15208 Sar-
anac Rd. Za prevoz je skrbela
ambulanca Mary A. Svetek. Ze-
limo mu skorajšnjega okrevanja.

Eisenhower pride v Ameriko?

WASHINGTON, 17. marca—
Podporniki generala Eisenhower-
ja trdijo, da bo general Eisen-
hower prišel iz Evrope v Zedi-
njene države pravočasno. Tudi se
trdi, da bo general imel javne
govore, ko se poteguje za re-
publikansko nominacijo.

Deljena so mnenja ali naj pri-
de general pričati pred odbor za
zunanje politične zadeve v sena-
tu. Mnogi naglašajo, da bi Ei-
senhower napravil napako, če bi
prišel, ker bo zadosti, da za za-
htevana pojasnila njegov šef ge-
neralnega štaba, general Gruen-
ther.

Hoffman, ki je znan iz Mar-
shallova plana, pa zagovarja
stališče, da naj general Eisen-
hower ne gre aktivno v politično
borbo in bo dobil nominacijo,
ker ga bodo volili tako republi-
kanci kakor tudi pri volitvah ne-
odvisni.

Drugi politiki zopet naglašajo,
da so izgledi za generala Ei-
senhowerja dobri, ker je general
simbol edinstva ameriškega na-
roda, ki čuti, da je v današnji
kritični dobi edinstvo bolj po-
trebno, kakor kdajkoli prej.

Grki zoper Ameriko

ATENE, Grčija, 17. marca—
V grški politiki je nastal spor
glede volilnega zakona. Ali naj
se uvede pri volitvah tako ime-
novani proporcionalni sistem
ali pa sistem večine. Proporcio-
nalni, da vsaki stranki soraz-
merno število poslancev, kakor
odgovarjajo številu oddanih gla-
sov, ali večinski, da stranka, ki
dobi relativno večino, dobi tudi
vse glasove.

Pristaši proporcionalnega si-
stema očitajo ameriškega posla-
nika v Atenah, da se je postavil
aktivno na stran tistih, ki zagov-
arjajo večinski sistem. Pri tem
pa, da je izrazil svoj vpliv in
ameriško pomoč Grčiji, ki da bo
odpadla, če Grki ne bodo ustre-
gli ameriškim nasvetom, da se
uvede večinski princip.

PRINC ZVONI PO TOČI

TOKIO, 17. marca—Član ja-
panske vladarske družine princ
Naruhiko je objavil v japonski
reviji Diamont članek, v kate-
rem trdi, da je že potem, ko so
15. februarja leta 1942 Japonci
zavzeli vojno angleško trdnjavo
Singapore, predlagal pogajanja
za mir. Vedel da je, da bo Japon-
ska vojno zgubila in je svetoval
predsedniku vlade Toju, naj zač-
ne mirovna pogajanja. Tojo pa
je bil brez moči napram mladim
japonskim oficirjem.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

GENERAL DE GAULLE

(2)

Mnogi naročniki "Enakopravnosti" se sprašujejo o De Gaulle, kako je politično orijentiran. Ali je nacist, ali je fašist, ali je reakcionarec, ali je zgolj francoski nacionalist, ali kaj. De Gaulle je na primer označil skupno zapadno evropsko armado za spako, politično organizacijo zapadne Evrope in države Atlantika, to je severno Atlantsko zvezo pa za zmoto. De Gaulle se je obrnil junija 1940 iz Londona na Amerikance in Britance, naj pomagajo osvoboditi Francijo. De Gaulle pa je 1944 sklenil s Sovjetsko zvezo pogodbo in je v utemeljitev te pogodbe trdil o Sovjetski zvezi, "da je pokazala v vojni neizmerne sile, žrtve in pogum, ki se ne da zamisliti." De Gaulle je stopil po vojni na čelo francoske uprave in je bila, s francoskega stališča vzeta, na dnevnem redu važna debata. Pravim—s francoskega stališča. Maurice Thorez je bil v Sovjetski zvezi, je delal več zanjo kot za Francijo. Thorez je z Duclosom vodja francoskih komunistov. Njegovo delovanje je bilo s francoskega stališča nekaj, kar bi se imenovalo veleizdajništvo. De Gaulle kot prvi v državni francoski upravi mu je vse odpustil; simpatiziral je s francoskimi komunisti, ki so vodili ustaje zoper nemško okupacijo, kar so mu meščani in desničarji zamerili.

Pa tudi na splošno vzeto je pri presojanju De Gaulle kot politika vprašati se, kako gleda nanj anglosaksonski svet—Amerike in Velike Britanije. Lahko se vzame v roke katerakoli knjiga, magazin, ali poročilo dnevnega tiska in lahko razberemo, da Anglosaksonci za De Gaulle niso navdušeni. Dejstvo je tudi, da ga pokojni Franklin Roosevelt in sedanjí predsednik britanske vlade Winston Churchill nista vabila na važne skupne politične sestanke. Tudi je dejstvo, da je nastopil De Gaulle zoper Marshallov plan, vsaj kar se tiče Francije. Nekateri trdijo, da je s tem korakom naravnost snubil komuniste. Pri vsem tem pa, če se vpraša o političnem konceptu De Gaulle, je malo odgovorov, ki bi vedeli točno povedati, kaj pravzaprav De Gaulle hoče.

Leta 1947 je ustanovil francosko politično gibanje, kateremu je dal značilen naslov—Zbor. Le vkup, le vkup Francozi! Strogo nacionalno podčrtanje francoske vloge. In to v časih, ko socialna vprašanja trkajo na vrata, ko se svet zvija v krčih in išče programe. De Gaulle ni nikdar povedal jasno, kaj pravzaprav hoče v politiki. Kot izrazita vojaška osebnost najbrže tega sam ne ve. Ogreva se za okrnitve pravic francoskega parlamenta, za močno roko na čelu francoske države, za močno francosko vlado, ki ne bo lutka v rokah francoskih poslancev. V toliko je De Gaulle nedvojbeno avtokrat, mnogo blizu zamisli avtoritarne države. De Gaulle se spusti tudi na polje stanovitve ureditve države, torej kjer naj bi ne odločevale politične stranke, ampak državljani organizirani po stanovih. Mešanica vsega! Francozi sami se o De Gaulle izražajo, da ga občudujejo kot upornika zoper nemško invazijo, da ga pa ne razumejo, ko se poganja v ospredje francoske politike. Njegov klic, da naj bo Francija zopet mogočna in bogata, razumejo. To bi končno rad imel vsak Francoz. Toda če se ne pove točen program, potem ostane vse pri frazah in dotični, iz katerega ust letijo take fraze, ni drugega kot frazer, če ne morda celo egoist.

De Gaulle primerja, ali vsaj hočejo primerjati njegovi pristaši z Napoleonom. V čem naj ta primera drži, ne poveda. Napoleon je bil velik kot vojskovodja, odlični francoski patriot, je imel pa točno zamisel, kakšna naj bo kulturna in gospodarska vloga Francije doma in v svetu. Napoleon je bil jase. Napoleon je čepel cele noči nad osnutkom francoskega civilnega prava, ki je končno izšlo kot Napoleonov zakonik. Napoleon je torej točno vedel, kaj hoče francoskim državljanom in s francosko državo. In De Gaulle?

De Gaulle je brez političnega programa. V zadnjem času je napovedal boj do skrajnosti—komunizmu. Zopet pa bodo imeli prav njegovi dobri poznavalci, da ta boj nije ne s stališča socialnosti, socialnih vidikov, ko študira družbo, marveč zgolj s stališča, da mora biti Francija narodna, mogočna in si priboriti tisto mesto, ki ga je zavzemala pred nekaj desetletji, ko je igrala v evropskem, ce ne v svetovnem koncertu, prvo violino.

Toda kako priti do te vloge, ko je vendar treba izrazito državno političnega, socialnega, kulturnega, gospodarskega in finančnega programa, do tega cilja, tega De

UREDNIKOVA POŠTA

IZ URADA SLOVENSKO AMERIŠKEGA NARODNEGA SVETA

6411 St. Clair Avenue, Cleveland 3, Ohio

CLEVELAND, Ohio—V uradu SANSa smo prejeli razne zahvale. Med drugimi tudi od mestnega ljudskega odbora, glavnega mesta Ljubljane. Sporočajo, da so prejeli 22 jardov Vilinskega platna. Platno je izročeno centralnemu dečjemu dispanzerju v Ljubljani. Za darilo se iskreno zahvaljujejo, posebno še, ker so vezani na uvoz iz tujine. Podpis predsednika sveta Dr. Ravnikar Tone.

Platno je bilo kupljeno po Tereziji Cerkevnik in Justine Zele-Girod, poslano po odboru Progressivnih Slovencev. Zahvala gre Mrs. Tereziji Cerkevnik in Mrs. Justine Zele-Girod.

Drugo pismo, naslovljeno na Slovensko izseljensko matico v Ljubljani in poslano na urad SANSa od krajevne ljudskega odbora Cerkevnik. Sporočajo, da so prejeli 150 metrov porhanta. V prilogi pošiljajo seznam oseb, katere so prejeli blago, poslano po Mrs. Tereziji Cerkevnik. Razdeljeno najbolj potrebnim v okraju Cerkevnik v Poljanah, Gorjah, Planini, Novaki, Pečeh in Lubinje. Za odbor podpisana predsednik Makuc Pavel in tajnik Sedej Ivan. Iskrena zahvala darovalki in podpisu obdarovanih.

Iz Kamnika: "Slovenski ameriški narodni svet v Zedinjenih državah!"

"Prekrasno darilo v obliki ličnega malega radijskega aparata Emerson je našo mladino tako navdušilo, da so bili ob priliki Novalne jelke presrečni, ko je dedek Mrz prišel z različnimi

darili, v rokah pa nesel skrivnostno skrinjico radijski aparat. V imenu invalidne mladine se vam prav prisrčno zahvaljuje, ker bo našim invalidnim otrokom v veliko uteho in razvedrilo. Darilo smo prejeli preko Slovenske izseljenske matice v Ljubljani. Še enkrat iskrena zahvala." Podpis Jakomin Lovro, upravnik.

V pismu ni navedeno, kdo je pošiljatelj aparata. Upravni odbor SANSa se prav iskreno zahvaljuje pošiljatelju Emerson radija, katerega je invalidska mladina z navdušenjem sprejela.

Nadalje smo še prejeli sledeče prispevke v uradu SANSa:

Tajnik podružnice št. 39 SANS izročil \$350. Društvo št. 721 SNPJ iz West Aliquippa, Pa. \$10 (poslala Theresa Gerzel); krožek št. 13 Progressivne Slovenke, Aliquippa, Pa., \$5 (poslala Sophia Simonich); Frank Straus, Cleveland, Ohio, \$5 v spomin pokojnemu Frank Barbiću (izročil Frank Česen).

Pri podružnici št. 39 SANS so prispevali sledeči:

Po \$25: Društvo Lunder-Adam, št. 28 SNPJ in društvo Napredne Slovenke, št. 137 SNPJ. Po \$12: Društvo Carniola Tent The Macabees in društvo Na Jutrovem, št. 477 SNPJ. Po \$10: Društvo Ribnica, št. 12 SDZ in Louis in Mici Pečenko.

Leonard Poljšak, \$5. Po \$2: Joseph Sušnik, Joseph Champa in Andrew Hočvar.

Za upravni odbor SANSa, najtoplejša zahvala!

John Pollock, tajnik.

Camilus Zarnick, Cleveland:

MOJ DRUGI OBISK ROJSTNE DOMOVINE SLOVENIJE

Aparatura je vsa dvojna, tako da bo postaja oddajala po dva programa sporedno. Krasen je pogled v studije, ki jih je šest, vstevši koncertno dvorano, od katerih vsak je izdelan v drugačnem materialu. V glavnem so uporabljeni domači lesovi, s katerim furnirjem so prevlečene dušilne plošče sten in stropov. Razsvetljava je fluorescentna, ogrevanje pa s klimsko napravo (Aircondition).

Tako sva prišla s tovarišem Turkom do pisarne direktorja postaje inženirja Vendramina. Ko je izvedel, kakšne želje imam in da nameravam prinesati ameriškim Slovincem nekaj tiste domačnosti, ki veje iz naših narodnih pesni, rekel bi kosček rodne domovine, mi je takoj obljubil, da bo moji želji ustregel. Prijatelj Turk pa je stvar nato izvedel po tehnični plati. S seboj v Zedinjene države sem odnesel našo narodno pesem.

Ob koncu svojega bivanja v domovini pa sem bil povabljen, da si ogledam tudi mlado slovensko filmsko industrijo. Ker je bil generalni direktor dr. Danilo Dougan zadržan, sta me sprejela tehnični direktor arhitekt Kocijan in komercialni direktor Tuna. V prijetnem razgovoru sta me spoznala s problematiko slovenske kinematografije. Ta panoga umetnosti se je razvila pri Slovincih pravzaprav šele po vojni. Prej so se že sicer razni posamezniki bavili s to stroko, a pomanjkanje razumevanja na odgovornih mestih in s tem v zvezi finančne težave, so bila stalna ovira za širši razvoj.

Nekateri snemalci kot Boštari in zakonca Bodjura so napravili

nekaj prav lepih in dobrih kratkih filmov o slovenskih planinah, med ostalim so tudi posneli prve skalne tekme v Planici. Bili so poizkusi celo za celovečerni film, toda mnogo dalje se stvar ni premaknila. Šele po osvoboditvi, ustanovitvi "Filma Triglav," je bila podana možnost za večje delo.

Nekaj amaterjev-idealstov, ki so med vojno, poleg puške ali mitraljeza, prenašali tudi kamene na ozki trak in še nekaj takih, ki so verovali, da ima njih narod kulturne potence in tehnične sposobnosti, da bo uspel tudi v tej smeri, so bili prvi pionirski kadri, ki so skoraj praznih rok pričeli, in kot vidimo sedaj, tudi uspeli.

V adaptirani telovadnici so si uredili primitiven laboratorij, lesene vojaške hangarje-delavnice in pešice 50 ljudi, kolikor jih je bilo takrat v podjetju, je z mnogo volje in poguma, a skoraj nikakršno prakso, izdelala prvi slovenski celovečerni film "Na svoji zemlji," ki smo ga v veliki večini videli tudi pri nas.

Splošna ocena filma (in celo v inozemstvu) je bila kar zadovoljiva. Nato je nastal daljši zastoj, in razen filma "Trst," ki prikazuje borbo Slovencev in naprednih Italijanov proti fašizmu, ni bilo izgledov za nadaljnje snemanje. Nastopilo je po-

Gaulle ne pove. Vkljub številnemu pristaštvu, ki pa ima izvor v De Gaullelem uporu zoper Nemce in njihovo okupacijo, bolj kakor pa v konkretni politični zamisli, je De Gaulle potiskán vstran od francoske državne uprave. V resnici je malo Francozov, ki bi si De Gaulle sploh želeli na francoski državni upravi.

manjkanje scenarijev, literarne zvrsti, s katero se, naravno prej ni bavil nihče in ki je sedaj razumljivo, nihče ni dobro poznal.

No, sedaj je tudi ta kriza prebolena. Poleg filma "Kekec" čaka že več scenarijev na svojo realizacijo, tako da je program za prihodnje leto popolnoma izpolnjen. Kako je s "Kekcem?" Če vas zanima, vam povem nekaj skrivnosti. To je pripovedka, katere dejanje se dogaja pred približno 150 leti. V njej nastopa pogumen fantič Kekec po imenu, doma z gorenskih hribov. Ne boji se niti nevarnosti niti drugega moža Bedanca, iz katerega rok reši siroto Majco.

Dobrota in pravica morata zmagati. To naj bo pouk za staro in mlado, ki bodo že v tem zimskem času imeli priliko, da vidijo to pristno domačo pripovedko.

Vztrajnost in volja do dela sta rodili nadaljnje uspehe. Triglav film si je priboril še nadaljnji atelje, ki je tudi preurejen iz že obstoječe stavbe, a je tako velik, da bo vanj mogoče postaviti kar celo ulico ali trg. Atelje in tehnično ureditev mi je razkazal moj svaj Miro Lipožič, ki kot scenograf vodi gradnjo objektov. Skozi to sotesko, mi je razlagal, bodo izpeljali še hudo urniki, ki se bo baje penil in metal valove preko skal. Po skalovju bodo namestili še nekaj travnate ruše, borovničevja in dreves, in objekt bo pripravljen za snemanje.

Tone Seliskar:

ROJSTNA DOMOVINA VAS PRIČAKUJE Z ODPRTIMI ROKAMI

(Nadaljevanje)

Alpski izlet bo trajal tri dni. Proga je sledeča: Ljubljana-Bohinj-Bled Vintgar-Jesenice-Kranjska-gora, po alpski cesti čez Vršič (2,340 metrov) v dolino Trente-Bovec-Kobarid-Tolmin-Podbrdo-Skofja Loka-Ljubljana. Proga je dolga 450 kilometrov. Cena izletu 8,250 dinarjev ali \$27.50. Pri vsakem izletu je s to ceno plačano vse—vožnja, prehrana, prenočišče in zabave.

Izlet po Dolenjski in Štajerski bo trajal tri dni. Proga: Ljubljana-Zužemberk-Dolenjske Toplice-Novo mesto-Zagreb-Kumrovac-Rogaška Slatina-Smarje-Celje-Motnik-Kamnik-Ljubljana. Proga je dolga 500 kilometrov, cena izletu 9,600 dinarjev ali \$32.

Izlet po Sloveniji na Kvarner in po Hrvaški. Proga tega izleta je dolga 800 kilometrov in bo trajal pet dni. Proga je sledeča: Ljubljana-Postojna-Opatija-Reka-Zagreb-Karlovac-Vrbovsko-Varaždin-Ptuj-Maribor-Celje-Ljubljana. Cena izletu 15,000 dinarjev ali \$50.

Izlet po partizanski Primorski bo trajal štiri dni. Proga je dolga 600 kilometrov in sicer: Ljubljana-Kranjska gora-preko Vršiča v Bovec-Nova Gorica-Postojna-Cerkno-Bolnica-Franja-Ljubljana. Cena izletu 10,500 dinarjev ali \$35.

Gorice, planine, jezera, morje in Kras. Ta izlet bo trajal šest dni. Proga je dolga 850 kilometrov in obsega: Ljubljana-Celje-Velenje-Dravograd-Maribor-Rogaška Slatina-Kumrovac-Zagreb-Karlovac-Slunj-Plitvička jezera-Vrhovine-Otočac-Senj ob morju-Crikvenica-Reka-Opatija-Postojnska jama-Ljubljana. Cena izletu 15,000 dinarjev ali \$45.

Izlet po slovenskih zdraviliščih in toplicah. Proga: Ljubljana-Dolenjske Toplice-Smarješke toplice-Cateške toplice-Zagreb-Varaždinske toplice-Slatina-Radenci-čez Slovenske gorice v Maribor-Rogaška Slatina-Doberna-Ljubljana. Proga je dolga 650 kilometrov, cena 12,000 dinarjev ali \$40.

Izlet po Sloveniji, Hrvaški in ob Jadranu. Ta izlet bo trajal osem dni in bo obsegal: Ljubljana-Vojnik-Slatina-Radenci-Ljubljana-Gospić-Karlobag ob morju-Senj-Crikvenica-Reka-Opati-

Ko sva se sprehajala naprej, skozi "Kosebrinovo klet," katere znamenite stene so papirnatne in platnene, kar pa opaziš šele, ko se jih dotakneš, Mišnekov pastirski stan in ne vem, kako se vsi ti objekti imenujejo, sem moral priznati, da sem bil nad spretnostjo, s katero je vse to izvedeno, prijetno iznenaden kljub temu, da večina teh ljudi ni bila nikjer v inozemstvu, kjer bi se lahko pri produkcijah, ki imajo že dolgoletno tradicijo, kaj naučili, kar je njih tudi vroča želja. Dosegli so že raven, ki bo v dolgoletnem času prav gotovo dosegel tudi inozemsko produkcijo.

Oba direktorja sta mi tudi povedala, da nam bodo v kratkem poslali dokumentaren film o razdeljevanju ameriške pomoči v Jugoslaviji. Pripomniti moram, da podjetje progurira poleg umetniških tudi dokumentarne filme, od katerih je bilo že nekaj pohvaljenih tudi na mednarodnih filmskih bienelih. Pa še o nečem smo se domenili. Triglav film je pripravljen napraviti komur koli izmed rojakov v Ameriki fotografije njegovih svojcev v stari domovini, njegove vasi, rojstne hiše in podobno ter jih poslati naročnikom v kratkem času. Zato opozarjam interesante, naj se direktno obrnejo na Triglav film, Ljubljana; ali pa na moj naslov glede informacij.

(Dalje prihodnjič)

Angela Piskernikova:

TOBAK

Še bolj gotovo kakor cimet, poper in papriko najdemo v vsaki hiši danes tobak, in sicer predvsem v obliki cigaret. Cigare so prišle pri nas nekako iz mode, a cigarete kadijo vsi, stari in mladi moškega in ženskega spola. Morda ne bo odveč, če se s to najbolj zapeljivo rastlino malo pobliže seznanimo.

Tobak—Nicotiana—spada v družino razhudnikov, v isto družino torej, kamor spadajo tudi paprika, paradizniki in krompir.

Tobak je mogočna, en do tri metre visoka rastlina. Ponosno se drži pokonci, kar zdi se ti, da se zaveda svoje velike edinstvene privlačnosti za človeka in bakhve pomembnosti za državo. Po čvrstem stebelu nosi velike, na gosto postavljene, liste in je vsa kosmata od nešteti žleznihih dlačic. Iznad listov se dvigajo lepi, vitkimi trobentami podobni cveti. Več vrst tobaka je na svetu in tako so tudi cveti različnih barv. Težko je reči, kateri so lepši, ali krvavordeči ali škrlatni ali rožnati ali beli. Danes gojijo kot lepoto cvetje mnogo tobakovnih različkov ali sort, nekatere zaradi izredno velikih mikavnih cvetov, druge zaradi listov; posebno tobak z lisastimi ali—kakor znanstveniki pravijo—panaširanimi listi se dekorativno odraža od ostalega vrtnega zelenja.

Tobakov cvet ima več posebnosti. Ni posebnost samo to, da se venčni listi zraščajo v enobičajno dolgo cev in da se samo na koncu ločijo drug od drugega ter tako tvorijo peterokrpi večni rob, ampak tudi prašniki so svojevrstni; pet jih je, a niso vsi enako veliki, štirje so daljši, peti je krajši. Zakaj tako, kdo ve?—V njegovi domovini, v Ameriki oprasujejo tobak poleg čmrljev in čebel tudi ptiči drobnega telesa a dolgega tankega kljunčka, kolibriji, in poleg njih še dolgokljuni ptiči medenci, kajti na dnu dolge venčne cevi se leskeče velika kaplja najslajšega nektarja. Poleg teh pa oskrbujejo oprasitev tudi še metulji verilec, ki imajo, kakor pove že ime, izredno dolg rilček oziroma sesalo.

Iz cvetov se po oprasitvi in oploditvi razvijejo plodovi, ki hranijo v sebi podnebje. Z najboljšim uspehom ga gojijo samo v vročem pasu in topeljših pokrajinah zmernotoplega pasa. Za svoj razvoj zahteva v vegetacijski dobi, to je v petih do šestih poletnih mesecih srednjo temperaturo okoli 20 stopinj Celzija, nikakor pa ne sme biti temperatura nižja od 15 stopinj.

Nekatere sorte tobaka uspevajo v hladnejšem podnebnju, saj gojijo tobak tudi še na Švedskem in Danskem, vendar pa ta tobak ni dosti prida. Kakovost tobaka je namreč tem slabša, čim dalje proti severu in čim višje v gore ga sadimo. V Evropi je kultura tobaka razširjena do 54. stopinje severne zemljepisne širine, torej do Finske, na jugu Afrike pa do 45. stopinje južne zemljepisne širine, medtem ko segajo v Ameriki kulture tobaka samo do 40. stopinje na severu in do 35. stopinje na jugu. Pravilo je, da se tobak lahko z uspehom goji povsod tam, kjer zori pšenica že v drugi polovici julija. Za proizvodnjo prvovrstnega tobaka pa je najbolj primerna vinska klima.

Tobak zahteva tudi sorazmerno veliko vlage, vsaj okrog 650 milimetrov letnih padavin. Tla morajo biti propustna, a morajo vodo vendar tudi zadrževati. Najbolj se obnesejo iz peska in ilovice mešana tla z bogato odejo humusa. Ker je kvaliteta tobaka v veliki meri odvisna od kemičnih in fizikalnih svojstev tal, zato je treba tla vedno dobro obdelati in predvsem dobro (Dalje na 3. strani)

KONEC

Fran Milčinski:

Cvetje in trnje O TREH MICKAH

(Nadaljevanje)

Da ji odgovor prinese neovrženno potrdilo njene pravice, o tem je bila trdno uverjena. Preudarjala je le, koliko bi potem zahtevala od staršev dote. Če bi vsaj vedela, koliko je dobila ona Micka, ki so jo omožili s Smukom. Še enkrat toliko ji morajo dati, nego so dali oni, ki niti ni bila njh hči. Najmanj še enkrat toliko!—Ko pa dobi doto: tisti hip adijo in nazaj v Ljubljano—o, tukaj v Kosezah bi skoprnela od dolgega časa!

Četrti dan ji je slednjič prinesel konček izpremembe in razvedrila.

Bilo je vdrugič ta dan, da se je šetaje zibala s sončnikom v roki po običajni poti proti Šip-lju, pa jo je že od daleč pozdravljaj hrupen smeh iz gostilne. Po šipi so bunkale pesti, in ko je prišla bliže, se je skozi vrata prismehtljal krčmar:

"Gospodična," se ji je klanjal s praga, "notri sta dva gospoda, nista dosti drugačna kakor kavalirja. Priporočata se vam in vas prosita, da pridete k njima v vas, če niste previsoki."

Ne, visoka ni bila gospodična! Navzlec svojemu stanu ni bila visoka! Niti se ni bala krčm bočve. Ali imela je manire in zato se je malce pomišljala in je položila razkročene prste na črnopikaste prsi in izjavila, da je jako ...

"Niso tuji ljudje," jo je smehljaje potolažil Šipelj. "Smuk je vaš svak."

Ozrla se je proti domu, ali jo kdo gleda, in je vstopila.

Dva gosta sta bila notri, Smuk in Rabuza.

Smuku se nekaj ni ujemalo v želodcu in je bil čmeren. Kaj čudno, ko ne dobiva doma po volji hrane—je sodil in obsojal dobri Smuk. Spadal je med ljudi, ki jim škodi, tako mislijo, vedno le jed, nikdar ne pijača—bog ne da včerajšnji kanon, rajši lanske kumarice.

Tem glasnejši je bil Rabuza. Sedel je bolj na hrbtu nego drugod, za klobukom se mu je zibalo orehovo pero, svoji dolgi nogi pa je stezal daleč pod mizo, da sta gledali na drugem koncu izpod nje.

"Fantje bežite, dekleta gre do!" se je prijazno zadril, da so šipe zapele. Zavedal pa se je takoj tudi družabnih dolžnosti, jih ima človek, ki ni dosti drugačen nego kavalir, in je pozdravil in izpregovoril: "Krščen Matiček—ta pa ta, lepa kakor nova evančarica! Še odkril bi se ji, če bi se ji mogel, pa se ne morem, ker imam kremplje v žepu!"

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

"Veste," ga je opravičeval krčmar, "to je Rabuza."

"Rabuza Janez," je dostavil predstavljeni in pojasnil. "Goljufali so me; bi moral biti Florijan, pa so se babnice zakleptale, da so res zamudile svetega Florijana in so me ujele na svetega Janeza dan. Pa bi bil rajši Florijan. Florijan ni samo po cerkvah spoštovan, ampak tudi med svetom."

"Hardun!" je rekel Smuk, da ni bil čisto tih, in se je popraskal pod klobukom.

"Haha," se je smejal krčmar in se zadovoljno gugal na krivih nogah. "Se v gostilnah ga časte, Florijana, kajne."—Primaknil je gospodični stol in je prinesel kozarec; bil je resnično izobražen človek, ki je vedel, da gospodična ne more piti iz istega kozarca kakor onadva, mustačarja, nemara bi še njej zrasle brke.

Smuk je natakala, pa je poleg majal glavo in mrmral, tresla se mu je roka—očiti dokaz, da je še premalo pil.

Gospodična je gledala Smuka in je gledala kozarec in je obrala oči, kar čudno je prihajalo Smuku pri srcu. "Ne ...," je ugovarjala, "ampak res ... o vi ... slišite ...," Ko pa je bilo natočeno, si je s prstom in robcem čedno obrisala usta, trčila s Smukovim kozarcem, se sramežljivo nasmejala in pila in se ji ni slabo otekalo.

"Živio," je kričal Rabuza, "zakaj si jo pa vsel!" in je sam sebi odgovarjal: "Zato, ker je bila brdka.—Saj je res, krščen Matiček! Muhe silijo v vas, še poirle vas bodo. Zakaj? Zato, ker ste tako sladke sorte!—Šipelj, ob-"

Smuk je zijal v gospodično, zvrnil je kozarec vase, ga nallil in porinil Rabuzi.

Rabuza pa ni pil kar tjavdan kakor neumna krava. Ampak se je najprej izvlekel izpod mize, da je pošteno sedel, potem pa je izpregovoril lepo napitnico: "Da bi ga še velikokrat pri pri do-"

Smuk je zijal v gospodično, zvrnil je kozarec vase, ga nallil in porinil Rabuzi.

Rabuza pa ni pil kar tjavdan kakor neumna krava. Ampak se je najprej izvlekel izpod mize, da je pošteno sedel, potem pa je izpregovoril lepo napitnico: "Da bi ga še velikokrat pri pri do-"

Obrnila se je k molčecu svaku. "O ... in sploh ... tako ste bili tihi?"

Rabuzi, kavalirju, se je videlo umestno, da po svoje podpre to njeno vprašanje. "Morska podgana, ali si slišal?—Zakaj molčiš, si vprašan, krap smolikavi!"

"Jest?" je vprašal Smuk. Šel si je natakati in je v tem početju

tičal tih in podvzet, pa vendar točen odgovor, da je še premalo pil. Glasno pa je rekel: "Ha! Ko onile vedno pridiga!" in je z glavo mignil proti Rabuzi. Dvignil je čašo, da se okrepča, pa se je spomnil, da mora prej trčiti. Hotel je trčiti, pa je videl, da mora najprej naliti, kajti pri gospodični je vladala suša. Postavil je svoj kozarec zopet na mizo, zmaljal glavo, se popraskal, izjavil "Hardun!" in natočil. No in potem sta srečno trčila, gospodična je rekla: "Na zdar" pa tudi Smuku se ni skrivala olika in je pobrskal po slavnih vojaških spominih in izgrebel konček pesnice in se z njo postavil:

"Tinke, tinke, tinke bajn, kdor ga izpije, to je fajn!"

V smislu tega gesla je izpil in mu je pomagalo. Že je bil zgovornejši in je povedal: "Tako po-jejo v štajerski deželi." Vzpodbudno ga je pogledala gospodična, pa je nadaljeval: "Štajerci so čudni ljudje! Ha! V kruh devljejo petersilj in ga kličejo za potico. Če veste, kje je štajerska dežela!"

Rabuza je buljil oči. "Krrrizostom! Vikata se, pa sta žlahta! Poncijuš Pilatuš! Še jaz bi jo rad tikal, pa je ne smem, kruc m. Brdka je, kar v tron bi jo posadil in moja baba mora tudi takole gnezdo nositi na glavi, drugače jo koj ubijem! Če jo bo prav gospod Franc zmerjal z mulo; kaj on ve, kako pelja svet!—Ampak ti, Smuk, vidva se morata tikati. Ali si njen svak ali nisi, krščen Matiček?—Šipelj, goljuf, ali imaš dušo in vest, pa gledaš prazen liter!"

Šipelj je smeje vzel steklenico in odkorakal v vežo.

Gospodična Mici je pokarala Rabuzo. "Ne ... v ... ampak ...," Pogledala je v naročje, kjer je z rokama menčala robec, pogledala je Smuka, da so ga kar izpreleteli mravljinici, in potem zopet povesila oči. "Jako ... in sploh ... saj gospod Smuk ... je preimeniten, da bi se tikala..."

Dobri Smuk se je razvnel. "Kaj imeniten? Nič imeniten!" se je kregal. "Žlahta, žlahta mora vkupe držati, hardun! vkupe kakor hrvatski prašiči, kadar pride volk."—O, Smuk ni bil neumen in tudi kos je bil besedi, le v glavi ga je moral malo imeti.

Šipelj je prinesel vino in še zase kozarec in prisedel. V svoji gostilni si je prisvajal pravico, da lahko pije pri gostih, kadar ga je volja, še v čast si morajo šteti. Zabava ga je pričevala zanimati. "Bom pa jaz točil." Tako je storil.

Resen in moder mu je bil obraz, ko je segel v pogovor in rekel: "Istina, Smuk! Z vsemi Menartovimi se tikaš—spodobi se, da se vidva z gospodično tudi!"

"Pa ne kar po ciganski," je odločil Rabuza, "bratovščina se mora piti."—Zlezel je kvišku.

Gospodična Mici je izpod čela pogledovala Smuka in sramežljivo sukala kozarec med prsti. Rabuza je stal in ukazujoč raztezal roki kakor prerok stare zaveze, potem je zarjul prelepo za ta obred veljavno pesem: "Tičica golobček, poljubi me na gobček ...," Dobri Smuk je bil pokorno vstal, molil je od sebe svoj kozarec in bil uverjen, da mora vse tako biti in da drugače ni mogoče. Na Rabuzov mignilj je zaokrožil roko in zaokrožila jo je gospodična, ki se je bila tudi dvignila, in sta pila, in ker je Rabuza ukazal: "Tuš, do dna! Pol je vode notri, pol dežja!" sta izpilu tuš—to je do dna.

Slavnostni obred pobratitve se zaključuje v olikanih krogih s poljubom. Smuk, okorni Smuk, bi bil seveda pozabil nežni ta zaključek, ni ga pa pozabila gospodična—o, bila je izobražena in izkušena sploh—in je dobil dobri Smuk res tja pod nos sočen cmok, ki sta ga pozdravila Rabuza in Šipelj z živahnim odobravanjem, dočim je bil Smuk tisti hip bolj presenečen nego vzradošen, dasi se mu nakladno stvar ni zdela baš napačna.

(Dolge prihodnjice)

ČUT NARODNE ZAVESTI TRŽAŠKIH SLOVENCEV

V Clevelandu se je osnoval odbor, ki si je nadel nalogo, da med ameriški Slovenci zbere čim več prispevkov za pomoč tržaškim Slovincem. Ki si vzile težkim oviram in neprestanim bojem, hočejo zgraditi kulturni dom, ki bi jim služil za narodni hram. Ta odbor sodeluje z tržaškimi odborom, od katerega je tajnik Joseph F. Durn prejel serijo člankov, ki pojasnjujejo težnje in želje tržaških Slovencev.

Tu sledi četrti članek Tržaškega odbora, naslovljen na ameriške Slovence:

(Nadaljevanje)

V SVITU GOREČEGA NARODNEGA DOMA

Andrej Budal

Poglej naslovno sliko na knjigi "Il fascismo nella Venezia Giulia," ki jo je spisal Michele Risolo leta 1932! Rdeči plameni švigajo skozi vsa okna Narodnega doma v Trstu in v njih krvavem siju se odražajo strahotni obrisi močene stavbe in sosednjih poslopij. S to sliko je podarjen požig Narodnega doma kot največje, najbolj junaško dejanje nastajajočega fašizma. S tem dejanjem se je zagnal fašizem na tisto pot, ki naj bi preobrnila Evropo in svet in naj bi dvignila naše stoletje v stoletje fašizma.

Tržaški Slovenci in primorski Slovenci so bili prva žrtev vladavine, ki je zaslužila Italijo, se pobrtila z nacizmom, podjarmila Abesinijo in Albanijo, razdvajala Španijo, pomagala nacizmu zrušiti Jugoslavijo, se zajedla v južno Rusijo in se opajala ob japonski podvigi s sanjami o svetovnem imperiju.

Tržaški Slovenci so dobili s požigom Narodnega doma silen sunek. Še danes nimajo kulturnega doma, še danes nimajo gledališke dvorane.

Risolo veli, kakor skoraj vse tedanje italijansko časopisje, z bedastimi sofizmi odgovornost za požig na Slovence! Rino Ales si je proslavljal "velikodušnega" poizigalca Francesco Giunto. Mussolini je podelil junaškemu požigalcu prav posebno visoko odlikovanje. To je bilo oboževanje zločina v imenu države.

Kljub takim dejstvom živi še danes po Italiji in v Trstu nešteto ljudi, ki se vnamajo za fašistične vzore, in premnogo takih, ki bi se zmeraj radi osrečevali Slovence s fašističnimi zakoni in z raznarodovanjem.

Za tržaške Slovence je požig Narodnega doma nekakšno Kosovo polje ob Jadranu: nepopisna narodna nesreča, ki jih ne prestopa opominja, da krivica ne more in ne sme obveljati.

Požig Narodnega doma je sprožil plaz zločinov zoper vse primorske Slovence. V Trstu so požigali in plenili društva, kulturne ustanove in zasebna stanovanja. Upeli so Narodni dom v Pulju. Podobno so divjali na Reki in drugod. Veliko je trpela Gorisčka. Ko se je fašizem polastil države, so se začasno unesli podvigi z ognjem in mečem. Uničevalno delo so opravljali fašistični zakoni. Slovani so bili kot narodna skupina popolnoma brezpravni.

Prizori, ki so jih fašisti nakopičili v Trstu v večernih urah v terek, 13. julija 1920, presegaajo po svoji strahotnosti grozote Danaevega pekla. Površni opisi v takratnem časopisju se le bežno dotikajo dušnih in telesnih muk žrtev, zajetih v razbeženo zidovje in v peklenko prasketanje gorečega Narodnega doma. Iz tega, kar je zabeleženo, je jasno razvidno, da so bila zmožna takih dejanj samo podivjana bitja, ki se morajo prštevat med najbolj sramotne predstavnike človeštva. Ti ljudje so se vriskaje naslajali ob mukah in stiskah svojega bližnjega kakor nekaj Rimljani ob cvrcanju živih človeških bakel. Tako so mučitelji izpričevali svoje rimstvo.

Tisti večer je bil šele začetek. Po tistem večeru so nešteto krat izvajali podobne muke nad Slovani v Trstu, na Krasu, v Istri, po Gorisčini, pozneje po Sloveniji do Ljubljane, po Jugoslaviji, od koder so prodrli, in po južni Rusiji, kakor se še danes

sami hvalijo po ilustriranih tednikih.

Kamor koli je segla rabeljska rimska roka, je morila, žgala in uničevala. Ista roka je segla nato po peresu, kopicila laži o Slovanah, poniževala njih človeško dostojanstvo, slavlila svoje motritve in druge zločine kot visoko kulturna dejanja in ščuvala k narodnemu sovraštvu. Za umore, poboje in požige po južni Rusiji se še danes delijo odlikovanja.

Po zmagi nad fašizmom se je v Trstu marsikaj spremenilo. Italija je izgubila vrhovnost nad Trstom. Slovenci so si priborili nekaj človeških pravic. A zmeraj znova dviga glavo tisti meščanski šovinizem, ki je neposreden potomec fašizma in se redi in rase samo s pomočjo fašistične zakonodaje. Kdor to zakonodajo brani in jo še danes izvaja, na škodo tržaških Slovencev, se uvršča med sokrivce premaganega fašizma in razpihuje na tem ozemlju narodno sovraštvo.

Slovenci ne smejo pozabiti, da ena največjih krivic še zmeraj ni popravljena: požig Narodnega doma v Trstu.

Drugod so bili mnogi krivci druge svetovne vojne kaznovani, za vojno škodo se nakazujejo odškodnine, porušena poslopja se na novo gradijo, razrita polja se na novo obdelujejo. Le za požigani Narodni dom ni odškodnine.

Drugod so doživeli ljudje dve svetovni vojni. Med njima so imeli skoraj četrt stoletja znosnega miru. Tržaški Slovenci takega miru niso uživali. Prva svetovna vojna se je med njimi nadaljevala v obliki fašističnega nasilja. Fašizem je vodil vso mirno dobo kruto in krvavo borbo zoper vse primorske Slovence. Od leta 1914 do danes so tržaški Slovenci v neprestanem ognju nemškega in italijanskega nasilja, naperjenega zoper vse njih gospodarske in kulturne naprave, zoper njihov jezik, zoper njihov narodni obstoj.

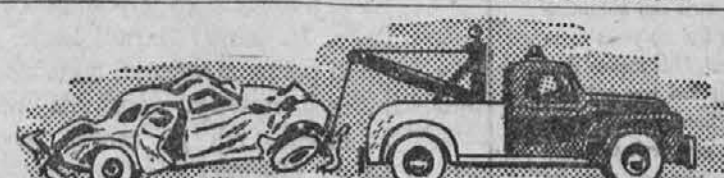
V tej dolgi dobi so doživeli 13. julija 1920 največjo narodno nesrečo v tem stoletju. Požig Narodnega doma jih še zmeraj skeli in peče kakor prvi dan, ker se pobiti krivec vztrajno izmika odškodnini in dobiva pri tem potuho tam, kjer bi je ne smel dobiti.

Vprašanje Narodnega doma stoji še zmeraj v ospredju kulturnega prizadevanja tržaških Slovencev.

Rešitev je samo ena: storjena krivica se mora popraviti!

1952

Poor visibility - poor man

Poor visibility caused this crack-up; it cost one man his life. Try to do your winter driving during daylight. Check your car for defective headlights, defroster, or windshield blades. It's "blind" driving, not blind fate, that causes winter accidents.

Be Careful—the life you save may be your own!

Sponsored in the interest of your safety by

ENAKOPRAVNOST

TOBAK

(Nadaljevanje z 2. strani)

gnojiti. Najboljši je lilevski gnoj in—bi človek mislil—še boljše bi bila gnojnica? Pa ni tako. Gnojnica niti ni priporočljiva, ker ima v sebi preveč klor, klor pa škoduje—kakor bomo pozneje videli—kakovosti tobaka. Pač pa je treba dovajati kalij, kajti čim več je kalija v tleh, tem bolj tobak uspeva. Kalij dovajamo v obliki raznih kalijevih soli.

Od tobaka so znane mnoge vrste in še več je sort, ki so nastale večinoma po križanju ali hibridizaciji. Samo v Ameriki imajo 40 vrst tobaka. Izmed vseh pa so tri najvažnejše in najbolj razširjene po svetu, to so virginski tobak, velikolistni tobak in kmečki tobak. Vsaka vrsta ima po več različnih sort.

Virginski tobak in velikolistni tobak, Nicotiana, tabacum in N. latissima) sta do tri metre visoki rastlini z velikimi, dolgocevačnimi rdečimi cveti; kmečki tobak (N. rustica) je do en meter visok in ima zelenkastorumenec cvete s krajšo cevjo.

Jugoslavija ima mnogo sort tobaka; nekatere prekašajo po svoji kakovosti tudi mnoge inozemske tobake. Najboljši jugoslovanski tobačni sorti sta menda prilepski tobak iz Makedonije neumski tobak iz Dalmacije.

Razsežne kulture tobaka imamo med drugimi v Srbiji okoli Aleksinca, Kruševca, Niša in Čačka, v Črni gori okoli Trebinja, v Dalmaciji okoli Metkovića, Gruža, Kotorja, Splita, Trogirja, Biograda in Zadra. In kdo ni že slišal o hercegovskem in bosanskem tobaku? Ne smemo tudi pozabiti bogatih tobačnih nasadov v Vojvodini in Banatu, ki zalagajo predvsem piparje in kadilce lažjih vrst cigar. Tudi na Hrvatskem in v Slavoniji so takšni nasadi, predvsem okoli Požege.

Najfinejši jugoslovanski cigaretni tobak pridelujejo v Makedoniji in Hercegovini, najboljši tobak za cigare pa prihaja iz Amerike (iz Mehike, Brazilije, z otokov Kuba, Portoriko in Sandomingo in Azije (z otokov Java, Sumatra in Borneo ter iz Prednje Azije).

Kultura tobaka je preprosta, zahteva pa veliko pazljivosti, vestnosti in marljivosti. Semena sejejo—ko so jih prej en dan mehčali v topli vodi—v drugi polovici marca. Že peti dan vzkalijo. Ponekod en centimeter velike kalčke presadijo na grede v razmaku približno treh centimetrov. Ko so rastlinice kakih šest do osem centimetrov velike, to je po približno dveh mesecih, torej nekako sredi maja, jih presadijo na njive. Sadijo jih eno od druge oddaljeno kakih 40 centimetrov. Pozneje jih okopavajo kakor krompir. Da bi se listi kar najbolje razvili, obstrižejo svetvetja, ko se začno cveti odpirati. Tudi stranske poganjke v zalistjih odstranijo.

Ko značno listi rumeniti, se prične žetev. Liste potrgajo ali vse hkrati ali pa—kakor delamo v Jugoslaviji—v razmaku dveh do treh tednov od spodaj navzgor, ker so spodnji listi prej zreli kakor zgornji. Močno je treba paziti, da se listi ne pretrgajo in ne zlomijo. Celotno rastlino odrežejo samo pri kmečkem tobaku.

(Dolge prihodnjice)

At the first sign of eyestrain, see your eye physician (Ophthalmologist) and then bring your prescription to us for careful compounding

S L A K

OPTICIAN
AT NORWOOD AND GLASS

ALI KASLJATE?

Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad. Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C. MANDEL DRUG CO. 15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

VAŠI ČEVLJI

BODO ZGLEDALI KOT NOVI, ako jih oddaste v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar

16131 ST. CLAIR AVE.

Stanovanje s 3 ali 4 sobami

želite dobiti Slovence, mati in hči, obe zaposlene. Najraje med Waterloo Rd. in E. 200 St., Pokličite po 5.30 uri zvečer. IV 1-8241

IŠČEJO STANOVANJE

ZAPOSLENA DVOJICA

v srednjih 30. letih išče stanovanje s 3 ali 4 neopremljenimi sobami. Nimata otrok ali živali. Pokličite kadarkoli. HE 1-5352

HIŠE NAPRODAJ

PRODA SE POHIŠTVO

za več sob; v najboljšem stanju. Imamo tudi izžagana drva za fornez. Vpraša se na 23126 LAKELAND BLVD.

HIŠA NAPRODAJ

Za dve družini, 5 in 5 sob. Cena samo \$7,300. Klet pod vso hišo in podstrešje. Na E. 60 St. med Superior in St. Clair Ave. Za podrobnosti pokličite po 4.30 uri popoldne H. S. M. A. L. YE 2-5276

PRODA SE

3 leta staro hišo "Cape Cod" stila; poleg hiše je pritrjena garaža z takozvanim "breeze-away"; krasna preproga v prednji sobi; pregrana kuhinja in obednica. Weather-seal zimska okna, klet pod vso hišo; gorkota na olje; ¾ akra lepo spalinirane zemlje s sadnim drevjem. Za podrobnosti pokličite Hillcrest 2-0878

TOVARNIŠKO DELO

Mlade ženske dobijo delo za

lahko tovarniško assembly

delo v tovarni.

5 DNI V TEDNU.

PLAČA OD URE.

KROMEX CORP.

880 EAST 72nd ST.

SEVERNO OD ST. CLAIR AVE.

ZIDANA HIŠA

s 6 sobami; Colonial tipa; fornez na plin, naprava za prezračevanje; tile kopalnica in tile lijak; ognjišče in naprava za odpadke; hiša pripravljena za dekoriranje. Blizu trgovin in transportacije ter E. 185 St.

1909 in 19013 Pawnee Ave.

Tudi 4 1/2 in 6 1/2 sobni bungalow s zidanim veneerjem; 2 ali 4 spalnice. Hiša odprta vsaki dan tekem delovnih ur na ogled.

Za podrobnosti se obrnite na ROBICH CONSTRUCTION CO. RE 1-6230

YOU can be the woman of the year

PREPARE FOR NURSING—the most needed profession for women in a National Emergency

Talk to the Director of Nurses at your local hospital, or apply to a collegiate or hospital School of Nursing.

JOHAN BOJER:

IZSELJENCI

ROMAN

(Iz Norveščine prevedel Božo Vodušek)

(Nadaljevanje)

Potem so možje spet lahko pričeli z delom na polju. Ali to pot ni bilo Erika Fossa, da bi jih bil poučil. Tudi ženske so prišle s svojim delom pred vrata. Tam je bilo zračno, svetlo in prostorno. Ani, Perovi ženi, se je zdela, da se je pozimi hudo postarala. Ampak saj zdaj je spet sijalo solnce, ali je imelo kak smisel biti zamišljen? Imela je majhno zrcalo. Ne, kako ji je obraz posivel! Obstala je obrnjena proti solncu in prav molila, da bi spet dobil svoj nekdanji zlati žar. Ali ni bilo čudno, kako so spomini izpreminjali barvo? Pozimi so bili samo greh in sramota, zdaj pa je hodila iz kože in v kožo in pe-

la. Huji ali dobri spomini, bili so vendarle njena mladost. Spadali so h gozdnim bregovom in goram in bleščecim se jezerom. Vdili so jo nazaj med fante in dekleta na zelene travnike k petju, harmoniki, k igri—o, o! Saj v nedeljo ni bilo tukaj pričakovati nobenega obiska, ali praznik je praznik. In zunaj v svetlobi se je vendar spet lahko počeno olesnala. Glavnik je kazal, da so lasje izpadali. Ah, da. Ali popoldne, ko je Per legel k popoldanskemu počitku, je sedla nekaj korakov od koč s harmoniko v travo. Seveda tukaj ni bilo nikogar, ki bi plesal. Ali spomini so spomini. Tudi njim se da zaigrati.

IN BITING WIND AND COLD AND SNOW... his numb fingers bent around an M-1 rifle... this soldier is living with the same hardships suffered by General Washington's troops at Valley Forge 174 years ago.

His equipment is immeasurably better than any those first Yankees could have dreamed of. His chances of survival are equally improved. But, like them, he is doing a grim, hard job for the defense of his country.

Defense is your job, too. It is your job to maintain and support America's economic strength as this soldier is supporting her military strength.

It's an easy job...and one of the best ways to do it is by buying United States Defense Bonds regularly. For with bonds and other forms of savings you are making yourself and your country stable and strong. And America must be kept strong—economically as well as militarily. For we must always remember... in this cold-warring world, peace is only for the strong!

The U. S. Defense Bonds you buy give you personal financial independence

Don't forget that bonds are now a better buy than ever. Because now every Series E Bond you own can automatically go on earning interest every year for 20 years from date of purchase instead of 10 as before! This means that the bond you bought for \$18.75 can return you not just \$25—but as much as \$33.33! A \$37.50 bond pays \$66.66, and so on. For your security, and your country's too, buy U. S. Defense Bonds now! Bankers recommend them as one of the safest forms of investment.

Peace is for the strong...
Buy U.S. Defense Bonds now!

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

ENAKOPRAVNOST

Ali pa se je napotila tja k fantom, k Mortenu Kvidalu, učitelju Joju in Antonu Norengu. "Samo pogledati sem hotela, kako je kaj pri vas," je rekla. "Saj najbrž je kakor v svinjaku." Može so začudeno gledali, kako se je bila v nekaj dneh izpremenila. Njena hoya je postala prožna, oči so se ji spet svetile in na veselo besedo se je zasmejala. "Ampak kako je s perilom," je rekla in se ponudila, da vzame s seboj umazano perilo. Saj jutri bo tako prala in nekaj čudnega je bilo zanj, da drgniti in izpirati perilo teh fantov in še posebno obešati ga. Da, da, saj po domačih enavangelijih je bilo skoraj vse slabo. In zdaj je žal spet grešila.

Ampak kako naj bi bila drugače prestala zimo, vzdržala v koči, v preri in pri Peru. Kaj niso bili ti veseli grehi, ki so vzplamtevali v njeni krvi, kakor zdravilo, kadar je bilo domotožje preveliko in je bil Per preveč mrk in zamišljen?

Mala kolonija je ostala zelo osamljena, odkar je izgubila Erika Fossa. Zdaj pa so drug za drugim prihajali k Mortenu in ga izpraševali, kaj misli o tem in onem. Potrebovali so semenskega žita in živeža za poletje. Nihče ni imel izhoda? Jeseni bo morebiti žetev, ki bo nekaj vredna. Da bi spet mlatili z voli tako kakor lansko leto, se jim je zdela nesmiselno. Potrebovali so mlatilni stroj, ampak odkod denar? "Kaj misliš, Morten? Ali bi potoval za nas v mesto. Za tvoje polje bomo že mi skrbeli, tačas ko boš odsoten."

Nekaj časa se je obotavljal, saj je bil med njimi drugi najmlajši in ne mož, ki bi jim bil mogel biti drugi Erik Foss. Ali prav za prav ga je le veselilo. Odgovornost je bila velika, ali zato tudi zapeljiva. Nazadnje se je vdal in se pripravil za pot.

Že je vpregel vole, ko je prišla Elza in mu izročila majhno zlato uro. "Poskusi dobiti nekaj denarja zanj," je rekla, "in pošlji ga Olovim staršem. Ali njemu ne smeš ničesar povedati. Vso zimo je bil tako zamišljen, ker doslej še ni mogel ničesar poslati domov. Pa saj res ni sam tega kriv, ali se ti ne zdi? Da, da, tak je proti starima. Zmeraj misli nanju, od jutra do večera." Morten je vzel uro. Ko se je pozimi peljal na smučeh v mesto, je bil storil sam nekaj podobnega. Oni tam v domovini bržkone le težko razumejo, da človek v Ameriki ne obogati takoj.

Ali te poti v mesto ni nikoli pozabil. Doslej je živel le sam zase in ni skrbel za druge. Zdaj pa je bil zaupnik. Za seboj v divjini je pustil v ilovnatih kožah peščico rojakov. Sanjali so le o tem, kako si bodo napravili dom. Ali kaj, če njihovega naročila ne bo mogel izvršiti? Kredit? Kdo bo dal popolnoma tujemu človeku blago na up? Sicer je imel v prsnem žepu spravljeno v pismu hranilno knjižico, za šest sto dolarjev. Ali to je bila zapuščina Erika Fossa in bili so obljubili Eriku, da bodo poslali denar njegovi materi. Kako bi mogel Morten le pomisliti na to, da ga ne bi v prvem trenutku nesel na pošto. Nič pa ni bilo čudnega, da Erik ni zapustil večjega bogastva, saj se je do dobrega oplenil, ko je pomagal drugim. In čemu? Zaradi ideje, zaradi prikazni v daljni bodočnosti, zaradi hotenja napraviti nekaj velikega. Ali ga moreš posnemati, Morten?

Malega mesta ni bilo mogoče spoznati. Bilo je prenapolnjeno z ljudmi, ki so prišli semkaj z vlakom, da bi se zdaj na spomlad pripravili in potem odpotovali dalje v globoko skrivnostno preirjo. Ceste so bile razrite od konjskih kopit in koles. V krčmah in trgovinah je bilo slišati glasno govorjenje in truščih jeziki, popivanje in truščih. (Dalje prihodnjič)

Za ohranitev naravnih zanimivosti

Vlada Zedinjenih držav lastu-je in upravlja mnoge narodne parke, ki se odlikujejo po naravnih zanimivostih ene ali druge vrste, in skrbi, da se te naravne zanimivosti ohranijo kar mogoče nepokvarjene. Dostop v te parke je dovoljen vsem državljanom, ki pa morajo upoštevati gotove regulacije. Iz teh parkov je izključen ves kompeticijski "business"; potrebna postrežba za turiste je regulirana.

V tej veliki deželi je mnogo naravnih zanimivosti, toda tisočere take zanimivosti so bile pokvarjene in komercializirane tako, da so izgubile vse nekdanje čare. V teku let in desetletij se je vendar dalekovidnim državljanom posrečilo, da so z apli na zvezni kongres, na državne legislature in uprave mest prepričale iste, da je vredno vzeti v varstvo in upravo naravne ali zgodovinske bisere, da bodo mogli nepokvarjene krasote istih uživati še pozni rodovi. Marsikje so pri tem pomagale privatne organizacije, ki so pokupile zanimive komplekse in jih potem izročile v last in upravo mest, držav ali federalne vlade.

Tipični primer, kako se morejo ohraniti ali pa pokvariti naravne zanimivosti, je pisec teh vrstic pred par leti videl v Coloradu. Izredno zanimivi naravni park "Garden of the Gods" je svoječasno lastoval neki bogataš, ki ga je izročil v last in upravo mesta Colorado Springs, pod pogojem, da ostane nepokvarjen in dostopen vsakemu. Park je tak kot je bil pred desetletji in ga vsako leto obišče stotine turistov. Blizu tam je Manitou, kjer izvirajo številni mineralni vrelci in ki je bil pred desetletji zelo zanimiv kraj; danes pa je ves zatlačen s komercializmom in nima niti sence nekdanjih čarov. Privatna "podjetnost" je vse naravne krasote zasenčila.

Mnoge naravne lepote in zanimivosti so bile izgubljene oziroma pokvarjene, vendar, kot že omenjeno, se nam jih je mnogo ohranilo v upravi mest, držav in federalne vlade. Na primer, federalna vlada ima v upravi sledeče narodne parke in zanimive kraje:

Acadia v državi Maine, obseg 28,620 akrov, skupina granitnih gora na otoku Mount Desert in Schoodic Point na celini.

Brice Canyon v jugozapadnem delu države Utah, obsegajoč nad 36,000 akrov, s številnimi kamnitimi skupinami v živih barvah.

Crater Lake v jugozapadnem delu države Oregon; jezero nenavadne modrine v žrelu davno ugaslega vulkana; prostornina nad 160,000 akrov.

Carlsbad Caverns v jugovzhodnem delu države New Mexico, obsega nad 45,000 akrov. Čudovite podzemeljske jame z neštevilnimi kapniki, mnoge še neraziskane.

Everglades v južni Floridi, naravni park obsegajoč nad 1,228,000 akrov, edina poltropska pokrajina v Zedinjenih državah z mnogimi vodami in obilico ptic.

Glacier v severozapadni Montani; gorata pokrajina nenavadne lepote, vsebujoča nad 200 jezer, ki jih napajajo ledeniki, in 60 malih ledenikov; obseg nad 998,000 akrov.

Grand Canyon v Arizoni; veličastna globel, ki jo je voda izdoblja v milijonih let, kateri je težko najti para na svetu.

Grand Teton v severozapadnem delu države Wyoming; gorata pokrajina, veličastnega obsega in formacij.

Great Smoky Mountains v državah North Carolina in Tennessee; gorata pokrajina z veličastnimi gozdovi.

Hawaii, naravni park na otočju Hawaii; vulkanska pokrajina, obsegajoča 176,450 akrov, vsebujoča aktivne in speče vulkane.

Hot Springs v državi Arkansas; nad tisoč akrov obsega; naravni zdravilni vrelci.

Isle Royale v Michiganu; največji otok v jezeru Superior. Ob-

seg nad 133,000 akrov; gozdi in primitivna divjina.

Kings Canyon v Californiji. Obseg nad 453,000 akrov. Gorata divjina s številnimi gorami 13 do 14 tisoč čevljev visokimi; tam rasto tudi skupine velikih dreves sekvoj (sequoia).

Lassen Volcanic v severni Californiji. Obseg nad 103,000 akrov. Aktivni vulkan, vroči vrelci, gejserji blata.

Mammoth Cave v južnem delu države Kentucky. Nad 50,000 akrov. Mnogo podzemeljskih jam s kapniki.

Mesa Verde v jugozapadnem delu Colorada. Nad 51,000 akrov. Najbolj prezervirano bivališče davnih Indijancev, ki so bivali v skalnih izdolbinah.

Mount McKinley v Alaski; najvišja gora v Severni Ameriki. Mnogo severne divjačine. Obseg skoraj dva milijona akrov.

Mount Rainier v državi Washington. Obseg nad 241,000 akrov. Največji ledeniški sistem v Zedinjenih državah; veliki gozdovi.

Olympic v državi Washington z najfinejšimi ostanki severnopacifičnih gozdov; več ledenikov; poletni pašniki za redke vrste jelenov. Površina nad 841,000 akrov.

Platt v jugovzhodnem delu države Oklahome. Površina nad 900 akrov. Mnogo hladnih mineralnih vrelcev.

Rocky Mountain v Coloradu. Park meri nad 253,000 akrov in vsebuje mnogo snežnikov, visokih od 11 do 14 tisoč čevljev in več.

Sequoia v srednji vzhodni Californiji. Obseg nad 365,000 akrov. V parku rasto gozdi ogromnih dreves "sequoia," ki se smatrajo za največja in najstarejša drevesa na svetu. Vključuje tudi goro Whitney, najvišjo goro v kontinentalnih Zedinjenih državah.

Shenandoah v zapadni Virgi-

niji; 193,000 akrov. Krasna gorata in gozdnata pokrajina.

Wind Cave v South Dakoti. Velike apnenske podzemeljske jame, segajoče milje daleč, z zanimivimi kapniki in formacijami. V parku, ki obsega nad 27,000 akrov, se pase tudi velika čreda bivolov.

Yellowstone, zanimivi park, ki obsega dele držav Wyoming, Montana in Idaho in meri 2,213,207 akrov. Vsebuje več gejserjev ter vročih in blatnih vrelcev kot jih je na vsem ostalem svetu. Veliko število divjačine, jezera, reke, vodopade, kenjone, barvaste skalne formacije, okameneli gozdi in mnogo drugih naravnih zanimivosti.

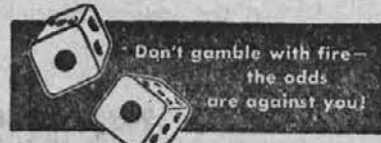
Yosemite v srednji Californiji; obseg nad 757,000 akrov. Gorata pokrajina nenavadne lepote. Vodopadi, kenjoni, skupine sekvoj.

Zion v jugozapadnem delu države Utah, obsega nad 94,000 akrov. Veličastni kenjoni in strme skalne soteske.

Vsi navedeni parki so v lasti in upravi vlade Zedinjenih držav in last vsega ljudstva. Poleg navedenih upravlja federalna vlada še mnogo krajev, ki so pomembni v ameriški zgodovini.

Kdor ima čas, denar in veselje, stori prav, če si ogleda lepe in zanimive kraje Evrope in drugih dežel inozemstva, toda, kdor tega iz enega ali drugega vzroka ne more ali ne mara, najde lahko v raznih delih Zedinjenih držav skoro vse, kar bi mogel najti kjerkoli v inozemstvu. Za nas, državljane Zedinjenih držav, je priporočljivo, da se seznanimo z zanimivimi kraji naše republike, če nam prilike dopuščajo.

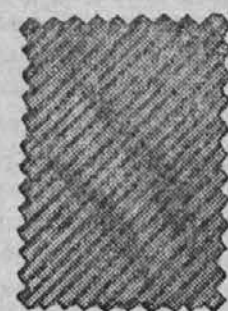
—NOVA DOBA

Don't gamble with fire—the odds are against you!

Glavni stan za blago za moško in žensko opravo in za pošiljke preko morja, po zmernih cenah.

Hard finish, 50% volneno, 50% rayon Men's wear Worst Suits, idealno za nošo skozi celo leto, v temno plavi, sivi in rjavi barvi; regularna \$2.75 vrednost, sedaj samo \$2.00 jarda.

Crease-resistant volneno-rayon Gabardine in Sharkskins, 60 inčev široko, blago za moško in žensko opravo v temni in svetli barvi. Regularno \$2.50, sedaj samo \$1.75 jarda.

Imamo tudi obilno izbero blaga na jarde za ženske suknje, obleke, suits in krila po posebnih cenah. Imamo tudi popolno zalogo krojaških potrebščin.

Govorimo nemško in slovensko.

S. LIEBERMAN WOOLEN CO.

1446 West 3rd St.

blizu SUPERIOR AVE.

Odprto od ponedeljka do sobote od 9. do 5.30; ob nedeljah od 9. do 12. opoldne.

300 dinarjev za \$1.00

Jugoslovaška vlada je znižala s 1. januarjem vrednost dinarja v primeri z dolarjem od dinarjev 50 za en dolar na dinarjev 300 za en dolar. Vrednost dinarja se je s tem približala njegovi pravi kupni moči. S 300 dinarji se da danes v Jugoslaviji vsekar veliko več kupiti kot doslej s 50. Mali človek v Jugoslaviji sorazmerno z nami v Ameriki malo zasluži, zato bodo vaši sorodniki veseli, če jim poleg hrane in obleke pošljete tudi kak denar.

Za denar se danes v naši stari domovini že lahko vse kupi. Vaši sorodniki pa potrebujejo denar tudi za plačanje davkov, za plačilo elektrike, vode, za vsakovrstna pota. Za pomoč vam bodo hvaležni!

Kadar hočete poslati svojim sorodnikom ali prijateljem v starem kraju

DENAR se obrnite na

AUGUST KOLLANDER

6419 St. Clair Ave.

Cleveland 3, Ohio

Tel. HE 1-4148

Tvrda August Kollander sprejema naročila tudi za vsakovrstne druge potrebščine, ki jih želite poslati v stari kraj in vam preskrbi tudi vse papirje in prostor na ladji ali letalu, če hočete potovati v staro domovino ali pa tudi kam drugam preko morja.

CHICAGO, ILL.

FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL DEarborn 2-3179

FEMALE HELP WANTED

GENERAL HOUSEWORK—Assist care of 2 year old boy. Must be pleasant, good natured. Good home for right person. Own room and bath. References.

Phone GLadstone 3-6019

REAL ESTATE FOR SALE

81st & TALMAN—5 large rooms, 1½ baths, gas heat, many extras. For appointment call

GRovehill 6-8954

BUSINESS OPPORTUNITY

GOOD CHANCE to buy Barber Shop in Evanston. 30 years established same spot. Selling due to death of owner. Best offer. See to appreciate.

UNiversity 4-4827

GIFTS Greeting Cards, Candy. — Printing orders taken. Swell place to live. 3 rooms and bath. \$2,750 without press.

3142 N. Laramie.

AVenue 3-5168

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE Contractor, wife, 2 little children, urgently need 5-6 room unfurnished apartment. Contractor will tuck point building. Moderate rental.

KEdzie 3-5128

3 RESPONSIBLE Adults need 2-3 bedrooms unfurnished apartment. Prefer N. or N.W. but not near N. Moderate rental.

BRiargate 4-9157

ESTABLISHED Business Man, wife, 10 year old daughter, urgently need 2 bedroom apartment. Good location Evanston or vicinity. Mr. Moynan.

RANdolph 6-4680

business hours

RESPONSIBLE Auto Executive, wife, need 4 room unfurnished apartment. Any good location in So. Shore. Saturday or Monday. BUTterfield 8-3520.

other weekdays.

RANdolph 6-6125

HELP WANTED MALE

TOOL ROOM MACHINISTS, A-I

WHY NOT WORK WHERE YOU GET ALL THIS?

1. Good hourly pay.
2. Overtime.
3. Central location.
4. Paid vacations.
5. Health and insurance benefits.
6. Diversified work.

APPLY NOW

Rolling and Engraving Mills

820 N. ORLEANS

Zastopniki "Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje: JOHN RENKO 1016 East 76th Street UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje: JOHN STEBLAJ 26851 Oriole Avenue REdwood 1-4457

Za newburško okrožje: FRANK RENKO 11101 Revere Avenue DIamond 1-8029